

Delavska PRAVICA

GLASILO KRŠČANSKEGA DELOVNEGA LJUDSTVA

Smo in bomo!

Naš letni zbor je mimo. Mogli bi reči, da je mimo zbor ljudi, ki se ukvarjajo z delom svojih rok v različnih strokah po širni slovenski domovini. V napolnjeni dvorani Delavske zbornice je sedel poleg kovinarja zidar, poleg rudarja tekstilka, potem kemični in lesni delavec, papirničar, čevljar — tam ob stolu pa je stal zastopnik najbolj ubogih — viničarjev... In misli vseh so bile uravnane samo v eno: kaj in koliko je storila v eni poslovni dobi Krekova Jugoslovanska strokovna zveza, kako stojimo in kaj hočemo v bodoče. In pri tem je treba sedaj reči: to je prava ljudska skupnost, kajti vsak je znal sam presoditi položaj, vsakdo je znal sam ceniti in svetovati, postaviti besedo za plodonosnost, v vseh je bila samozavest, ki je pravi temelj naše skupnosti, v vseh pa je bil tudi ponos, kajti delali in ustvarjali smo sami! Ponosni pa smo lahko tudi na naše besede! Nad trideset delavcev in delavk je imelo povedati nešteto želja, zahtev in predlogov: razširiti zavarovanje na viničarje — dajte jim življenjski osnovni minimum — pomen mednarodnega krščanskega gibanja — proti duhovnemu zaslužjenju — za sodelovanje delavstva v vseh javnih ustanovah — za skupnost delavca in kmeta — za svobodo delavskega gibanja — za svobodo pisane besede — za delavsko izobrazbo — proti tujim zunanjim vplivom — za mir med narodi in še in še... To je bilo popolnoma nasprotno od podobnih zborov, kjer se začne s pošiljanjem vdanostnih brzojav. Da, to so bile besede, ki so imele življenjski zvok, držala se jih je kruta resnica in mi vsi, ki smo jih slišali, pa še tisti, ki so o njej v zadnji »Delavski pravici« brali, vse to dobro razumemo, še več, razumemo celo to, kar ni bilo izrečeno...

Bilo pa je tudi veselja! Veselja predvsem zaradi navzočnosti soustanovitelja naše organizacije, tovariša Jožeta Gostinčarja. S kakšnim zaupanjem in ljubeznijo so zlele oči vanj, ki je po Kreku ostal edini res pravi ljudski prijatelj. Zato smo ga ob vstopu tudi pozdravili s klici in ploskanjem, ki je prišlo iz srca! Veselja pa je tudi bilo nad udeležbo inteligence, ki s tem dokazuje, da ji je mar vprašanje delovnega ljudstva in hoče tako stati ob rami v njegovi borbi. To sicer v našem primeru ni preveč prijetno, saj danes velja ponekod odkritosrčnost in prava povezanost z ljudstvom za nekaj nevarnega, celo s službo je to včasih povezano... Sicer se to na svetu samo ponavlja, tlačitelji so bili vedno — pa tudi pravica malih in njihovih zmaga! Bili so časi, ko so se vršili občni zbori v konzumski kleti pri enem omizju. Od takrat pa do danes se je vršila v naši krščanski strokovni organizaciji tiha rast in ko se ozremo s temi mislimi na zadnji zbor — že pogledamo krepko in brez bojazni naprej — v petinštrideseto leto življenja Jugoslovanske strokovne zveze!

Jj.

I. tabor slovenskih deklet na Brezjah

Katoliške dekliške organizacije ljubljanske škofije bodo priredile v nedeljo 24. julija 1938 na Brezjah I. tabor slovenskih katoliških deklet. Slovesno pridigo in sv. mašo bo imel škof g. dr. Rožman, na zborovanju bosta pa govorila župnik g. A. Košmerlj in gđ. Iva Pregelj. Popoldne bo na prostem predstava Finžgarjeve igre »Uslišana«.

Nadškof dr. Anton B. Jeglič

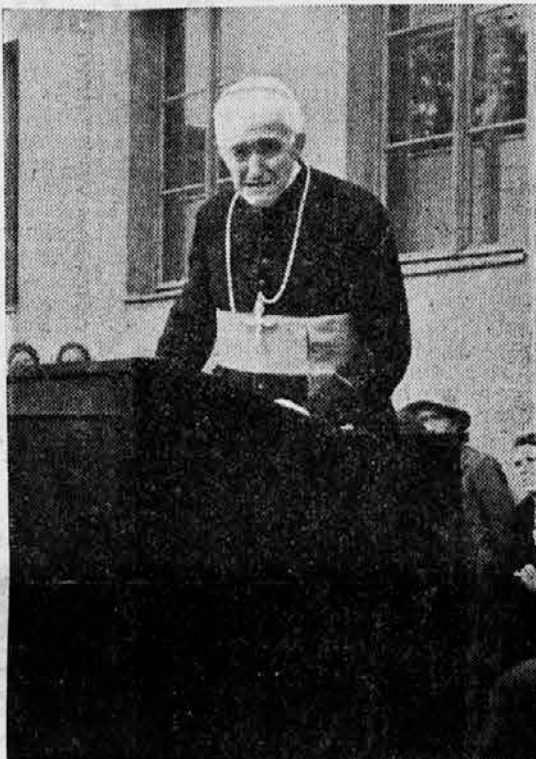
2. julija bo minilo leto dni, ko je za večno zatisnil svoje oči veliki prijatelj, zagovornik in učitelj krščansko socialističnega delavstva, ki se v tihi žalosti klanja spominu velikega slovenskega in katoliškega cerkvenega kneza. Mv.

Ko ob vseh teh neurejenih slovenskih razmerah vedno bolj in bolj vstaja želja in volja po rešitvi problemov, ki se vedno bolj zastružujejo in vztrajajo, mineva leto dni, kar je utihnila mladostna beseda sivolasnega starčka, ki je slovenske ljudi prav tiho, pa vendar tako odločno vodil po potih resničnega in iskrenega krščanstva in slovenstva.

Tragika današnjih dni, posebno pa našega slovenskega krščanskega življenja in udejstvovanja je, da nimamo ljudi, ki bi bili veliki po svoji duhovni moči in vsebini, ki bi znali biti resnično tako široki, kakor bi katoličani morali biti. Vedno bolj oblikujejo vse naše delo in udejstvovanje ozko zaključene skupnosti, ki ne morejo v svoji ozkosti mimo osebnih koristi, nazorov in sodb k bolj širokemu in splošnemu intenzivnemu življenju, ki bi nudilo vsaj nekaj uspehov, če bi že ne moglo začeti takoj odločilno oblikovati slovenskega življenja in dela.

Socialni problemi gotovo zahtevajo zelo širokih in velikih ljudi. Zgrešeno je namreč mnenje, da je mogoče te težke in tako pomembne probleme reševati enostransko. Spoznati in lotiti se jih je treba od vseh strani, z vsemi je za njihovo rešitev treba sodelovati — živeti je treba pač bolj kakor kdaj koli prej resnično katoliško življenje bratstva in ljubezni.

Zdi se mi, da mirno lahko naredim med delom pokojnega nadškofa Jegliča in delom kakšnega francoskega kardinala Verdiera vzporednico, le v enem samem dejstvu se zopet javlja naša slovenska usoda — Francozi so spoznali veliko vrednost in resnično življenjsko realnost Verdierjevega dela, medtem ko med nami Slovenci smisel za delo v luči Jegličeve poti vedno bolj in bolj zamira, kajti v tej svoji razdvojenosti in zaslepljenosti smo tako malenkostni, da delu velikega pokojnika sploh slediti ne moremo, kaj da bi še njegovo delo nadaljevali in gradili po smertni bi bilo treba temeljito popraviti, koliko zmot in napak priznati in kaj vse na našem katoliškem udejstvovanju bistveno spremeniti, da bi spravili sebe in svoje delo v sklad s potjo, ki jo je s svojim delom kazal Jeglič! In tu smo tako majhni, tako ubogi in revni — resnično otroci...

»Naša« Jugoslovanska strok. zveza, ki je po svojih močeh skušala vedno slediti svojima dvema velikima prijateljem in zagovornikom dr. Janezu Ev. Kreku in nadškofu dr. Jegliču, je prav zaradi te svoje poti postala toliko trn v peti, da so govorili o njej, kakor o sinu, ki se je izgubil in trdovratno vztraja na napačni in škodljivi poti. Ko bi bili sami v takšnih trenutkih, bi pač bilo težko prenašati vse te udarce, sumničenja in besede. Toda vedno smo dobili in dobivamo novih pobud in nove volje v besedah in delu svojih velikih prijateljev, predvsem pa v priznanjih in delu nadškofa Jegliča. Ko so bili dnevi najtežji in so vsi zdvojnili nad našim krščanstvom in našo iskrenostjo, smo prejeli od svojega nadpastirja pismo, v katerem nas je spodbujal:

V boj za novo tekstilno pogodbo!

Pri izvajanju obstoječe kolektivne pogodbe za tekstilno stroko so se pokazali razni nedostatk. V prvi vrsti je bilo mogoče ugotoviti, da so plače prenizke. To se čuti zlasti sedaj, ko je draginja nepričakovano poskočila. V večini podjetij se pa ne izvaja pogodba v točkah, ki so za delavstvo kolikor toliko ugodne. Približno se izvaja le v tistih podjetjih, kjer obstoji delavska strokovna organizacija.

Pa tudi v takih podjetjih ima delavstvo težave, ker razlaga podjetnik napačno določila kolektivne pogodbe glede reševanja nastalih sporov. Prav na spreten način hočejo nekatera podjetja preiti delavsko strokovno organizacijo, celo Delavsko zbornico, odklanjajo direktne razgovore in hočejo, da naj se tudi tekoče zadeve rešujejo po Zvezi delodajalcev tekstilne stroke ali z drugimi besedami: po Zvezi industrijcev.

To postopanje dokazuje, da se je vpliv delodajalcev ojačil in da se čutijo dovolj močne, da brskirajo delavske

»Krščanskemu socialističnemu delavstvu, organiziranem v Jugoslovanski strokovni zvezi, se srčno zahvalim za prisrčne čestitke za moj god. — Na sestanku gospodov dekanov je prav stvarno o »Krekovih« poročal g. profesor Stroj. Poročilo so gospodje pozorno poslušali in upam, da se bodo razni predsodki razblinili. Pozdrav in blagoslov vsem! Z Bogom! Vaš stari prijatelj

Anton Bonaventura, škof.

Ko je zborovala naša krščanska delavska mladina, ki so ji mnogi stavljali vse ovire na njeno pot, je prihitel med njo in potrdil njeno delo z besedami: »Ko sem bral knjižico o vašem kongresu ter sem prebral razprave o socialnih vprašanjih, sem se zanje navdušil, ker sem spoznal, da temelje na načelih papeža Pija XI. Spoznal sem, da dela vaša delavska organizacija na edino pravi poti... Sam sem temeljito preštudiral okrožnico Quadragesimo anno in spoznal, da je vsaka beseda v njej upravičena, vsaka res preudarljena. Ko bi bili res pametni in ji sledili v vseh njenih naukih, bi nikoli ne zastali in nikoli ne zastareli. S to knjižico, ki ste jo izdali, sem spoznal, da se dobro otepite naukov sovražnikov krščanstva in da sledite nauku vašega prvega učitelja, ki ga je Bog dal... Ko se vrnete domov, premislite vse natančno, učite se in študirajte, da ne boste nevedneži in boste nevednežem, ki so na napačni poti, znali pojasniti njihove zmote... Vaša naloga je, da vsak v svoji družbi širi svoje dobre misli.«

Trdno verujemo, da je le v iskrenem, širokem in resničnem dejavnem krščanstvu rešitev vseh velikih problemov, tudi socialnih, da je v takšnem krščanstvu tudi rešitev iz zmede in nereda, v katerega smo zašli. Naša delavska organizacija mora po tej poti hoditi mirno dalje, kljub vsem ljubosumnostim, sovraštvu in zlobi nekaterih, ker jasno nam govorijo besede nadškofa Jegliča, ki nam je pisal: »Taka je prava odločnost in skrajna doslednost v življenju po načelih, ki nam jih je sam Gospod Zveličar oznanil. V tem obstoji rešitev našega časa, ako je še mogoča.«

strokovne organizacije. Torej se je izjavilo upanje delavstva, da bo kolektivna pogodba najnujno prisilila delavstvo k večji aktivnosti. Izkušstva dokazujejo nasprotno. Zavedno delavstvo je imelo vezane roke in je moralo doprinalati in še doprinala velike žrtve, da imajo nezavedni in bojazljivi boljši položaj. Pa še to le navidezen.

Vse te okoliščine je obravnaval Strokovni odbor tekstilnega delavstva JSZ in prišel do zaključka, da se mora sedanja kolektivna pogodba odpovedati. JSZ je pa naročil, da izvede za to potrebne korake.

S tem je tako rekoč odprta nova doba in bo delavstvo moralo iti zopet v boj, če hoče, da se kolektivna pogodba izboljša. Sedanje zaspanosti mora biti konec ali pa naj bo suženj podjetnikov. JSZ si je na jasnem o položaju in je za njo gotovo le to, da ne bo nikoli podpisala kolektivne pogodbe, ki bi tako utesnjevala akcijo njenih članov, kakor sedanja kolektivna pogodba.

Občni zbori strokovnih zvez

Kovinarji in rudarji

Po sijajno uspelem občnem zboru matice krščansko socialnega delavstva Jugoslovanske strokovne zveze so se popoldne 12. junija vršili še občni zbori »Strokovnih zvez«. Občna zbora Strok. zveze kovinarjev in rudarjev sta se vršila kar skupaj, to pa zato, ker imata obe stroki mnogo skupnih vprašanj.

Občni zbor je vodil predsednik Strok. zveze kovinarjev tov. Pukšič z Jesenic. Poročal je, da je zveza v preteklem poslovnem letu zelo aktivno posegala v delo te stroke in k vsakemu važnejšemu vprašanju tudi zavzela potrebno stališče. Nato je podal poročilo o delovanju Strok. zveze rudarjev predsednik tov. Diacci iz Hude jame. Tudi iz njegovega poročila je bilo razvidno, da je zveza rudarjev pridno delala in da se je ožji odbor večkrat sestel, da razpravlja in sklepa o položaju in razmerah rudarskega delavstva. Povedal je, da se je položaj rudarskega delavstva nekoliko izboljšal. Da je naša zveza sodelovala pri vseh mezdniških akcijah in storila vse, da so te akcije ugodno izpadle. Skupine dobro delujejo in si tudi pridobivajo novih članov. Težava je samo v tem, ker zveza nima svojega strokovnega tajnika, ki bi vršil vse posle, ki spadajo v to stroko. Po teh poročilih so govorili še delegatje posameznih skupin, ki so pojasnjevali položaj krajevnih skupin in razmere v posameznih podjetjih.

Nato je podal poročilo o nalogah, o delu in važnosti strokovnih zvez zastopnik centrale tov. Rozman. Naglašal je, da bodo krajevnne skupine močnejše in sposobnejše vršiti svojo težko nalogo le, ako bodo med seboj povezane v strokovnih zvezah. Centrala ne more spričo velikega števila članstva in različnih potreb vsemu zadostiti. To delo morajo izpopolnjevati Strok. zveze. Storjenih je bilo več sklepov, ki se tičejo dela in razvoja obeh zvez, nakaž so se vršile volitve.

V ožji odbor »Strokovne zveze kovinarjev« so bili izvoljeni: predsednik Pukšič Alojzij, podpredsednik Starc

Ivan, tajnika Frankič Mirko in Novak Tomaž; v širši odbor pa poleg navedenih Noč Albin, Mavser Franc, Kotnik Andrej in Potočnik Franc.

V ožji odbor »Strokovne zveze rudarjev« so bili izvoljeni: predsednik Diacci Alojzij, podpredsednik Ustar Vinko, tajnik Kralj Franc, odbornika Vrnov-

Kemični delavci

Ob priliki centralnega občnega zbora so se vršili tudi občni zbori strokovnih zvez. Tako se je vršil tudi občni zbor »Strokovne zveze kemičnih delavcev«. Po uvodnih formalnostih so podali delegatje posameznih skupin poročila o delovanju krajevnih skupin. Predsednik zveze tov. Svoljšak je posebno poudarjal, da naj skupine zbirajo statistične podatke o plačah, produkciji itd., kajti taki podatki so zelo važni za mezdna gibanja. Poleg tega je pozival, da bi bilo čim več skupnega sodelova-

šek Hinko in Ramšak Hinko; v širši odbor pa poleg navedenih: Hren Jernej iz Kočevja, Podojstršek Franc iz Črne, Volovšek Jernej iz Hrastnika in Keber Pavel iz Črne.

Po volitvah je bil govor o skupščini glavne bratovske skladnice, ki se je vršila v soboto 11. junija.

Uspela občna zbora je s pozivom na delo zaključil ob 17. uri tov. predsednik Pukšič z Jesenic.

nja s skupinami, ki spadajo v to zvezo.

V novi odbor zveze, ki se je tudi takoj konstituiral, so bili izvoljeni: predsednik Svoljšak Alojz, tajnik Jarc Fr., odborniki: Toman Anton, Škrjanc Fran in Šiler Anton.

Po ugotovitvi naj odbor zveze skrbi, da bodo skupine v polni meri vršile naloge »Strokovni zvezi kemičnih delavcev« in tudi nasproti centrali svoje dolžnosti, je predsednik zaključil občni zbor.

Papirničarji

V nedeljo 12. junija popoldne se je vršil občni zbor strokovne zveze papirničarjev. Vodil ga je tov. Pangeršič Iv. Zastopane so bile skupine: Vevče, Količev in Goričane. Posamezni funkcionarji so podali poročila o dosedanjem delu, ki se ni tako, kakor bi bilo želeli, vendar pa smo šli korak dalje. Ustanovil se je medorganizacijski odbor papirničarjev. Danes je že približno jasna slika o stanju papirniškega delavstva v državi, predvsem pa še v dravski banovini. Obstoječi kartel papirnic prinaša delavstvu brezplačne dopuste in odpuste enkrat v tej, drugič v drugi tovarni. Zato je treba delati, da se takemu izigravanju napravi konec.

Tovariš Rozman je poročal o želji centrale, da se strokovne zveze čim bolj okrepi in se s tem razbremenijo centralo za podrobno strokovno delo. Strok. zveze

pa bodo šele takrat lahko vršile v polnem obsegu svojo nalogo, ko bo imela vsaka svojega nastavljenega tajnika. Pri volitvah so bili izvoljeni v ožji odbor sledeči tovariši: Zupančič Franc, Pangeršič Ivan, Bukovec Franc, Pirc Nande in Knific Franc. V širši odbor pa še poleg zgoraj navedenih tovarišev Sušnik Andrej in Jerman Jernej.

Za predsednika zveze je bil izvoljen tov. Pangeršič Ivan, za tajnika pa tov. Bukovec Franc.

Občni zbor je sprejel važne smernice za bodoče delo, za kar so vsi navzoči izjavili, da bodo posvetili tem sklepom vso pozornost, da se uresniči v korist papirniškega delavstva.

Iz uredništva

Zaradi pomanjkanja prostora smo za prihodnjo številko odložili nadaljevanje poročila o Medn. uradu dela, nadaljevanje potopisa »Na 7. kongres nameštenske internacionale« smo morali tudi odložiti, ker nismo prejeli pravočasno zadevnega rokopa.

Tovarišice delavke so že večkrat želele, da bi obravnavali tudi njihove zadeve. Prejeli smo tudi nekaj zanimivih pisem. Zato bomo v »Pravici« odprli poseben razdelek za ženska vprašanja. Kakšen in kolikšen bo ta razdelek, je odvisno od tovarišic samih, kaj in koliko bodo vanj pisale.

Edino dr. Gosar je v »Delavski pravici« zavrnil speljavanje take kulturne zadeve na politično polje protikomunistične borbe. Pod naslovom »Spoznanje in dognanje« daje F. S. Finžgar duška bridkemu razočaranju, ki so ga vse leto doživljali bivši sotrudniki kot plačilo za vse svoje iskreno hotenje pri likvidiranju tega spora, ko so jih dolžili nekatolištva in simpatij s komunizmom itd. Najbolj pa ga je zadelo, ko so kar na tistem brez vednosti prejšnjih sotrudnikov spet začeli izdajati DS, izrabili celo že od prejšnjega uredništva urejene prispevke, zdaj pa je DS mnogo slabši od Mladike in zato v taki obliki nepotreben. Prav na koncu brošure stoji izjava E. Kocbeka, ki najprej pojasnjuje sporni stavek in smisel svojega »Premišljevanja«, potem pa protestira proti nekrščanski gonji, ki so jo nekateri katoličani vodili proti njemu. Tako Kocbekova kakor tudi izjava bivših urednikov na str. 14-15 je ponoven dokaz velike lojalnosti in skrajne prevelike potrpežljivosti. —ok.

»Tehnika in gospodarstvo«, IV, 5-6. Vsaka številka tega glasila, ki ga je letos začel izdajati socialno ekonomski institut v Ljubljani, prinaša o vedno temeljitejšem poglobljanju v naše domače probleme. Najvažnejši se mi zdijo zlasti začetki obdelovanja različnih plati kmetijskega vprašanja (Pahor: Tehnične možnosti napredka kmet. proizvodnje in njih ekonomske meje). Vsi članki se odlikujejo tudi po tem, da poskušajo pokazati delovne metode. Prav ob tem pristržno želimo, da bi se po tem glasilu zbralo okrog Sela čim večje število trdnih gospodarskih delavcev in strokovnjakov.

»Gozdarski vestnik«. Mesečni strok. list za gozdarstvo, lesno industrijo in lesno trgovino. Novi list, ki je začel izhajati v letošnjem letu, obravnava

Po meščansko!

»Jutro« in tudi večina ostalih časopisov je obsodilo Božnarja Antona, požigalca opekarne na Viču, da je iz slepe, krivične užaljenosti storil maščevalni požig tovarne. Dalje mu ta list očita kozarčke in tihotapstvo. Ta poročila pa so z majhno izjemo popolnoma zgrešena in delajo veliko krivico nesrečnemu Božnarju. Vsa javnost in posameznik, ki je poznal Božnarja od blizu, se zgraža nad krivičnim obsojanjem in zaničevanjem delavca-trpina.

Obsojamo vsak zločin in vemo, da je požigalec poleg druge škode s svojim nesmiselnim maščevanjem storil velikansko škodo predvsem svojim tovarišem, kateri bodo dalje časa brez rednega zaslužka. Mi mu to odpustimo! Saj vemo, da je bil pri Združenih opekarneh zaposlen celih 30 let, da je pri svojem prenapornem opraviu nakladača opeke pustil v tovarni vsaj toliko znoj, kakor kateri koli v tej tovarni. Vemo tudi, da je bilo vodstvo tovarne s pokojnim Božnarjem skozi dolga leta popolnoma zadovoljno, pa zakaj bi ne bilo, saj je ga poleg nakladanja porabljal še za marsikaj drugega in mu tako dalo priložnost, da je spotoma pogasil žejo s kakim brizgancem, kar mu sedaj očitajo, da je bil slabši in nesolidnejši. Kdor pozna trpljenje v vročini in prahu, ta bo vedel, da tudi lačnemu ne diši jesti in da si prej želi le žejo pogasiti — le žile ohladiti. Prav tako mu krivično očitajo tihotapstvo. Saj je mestna meja pri opekarni komaj nastala, ko je bil Božnar že odpuščen. Torej ni mogel tihotapiti, četudi bi želel. Sicer je pa tihotapstvo poglavje zase, ker mitino podeželsko ljudstvo smatra za krivično in vsak ve, da ni noben greh, ako se komu posreči

Tukaj doma slišimo le to, naj bi Združene opekarne Božnarja odslovile pred 20 ali 25 leti, da bi si mogel pomagati kam drugam, ako ni bil za delo sposoben. Ali naj sedaj izčrpan, izgančkan čaka na delavsko »pokojnino« še celih 21 let, da pričaka 70. leto, ki je predpisano delavcem? Tako pa rečemo, da je postal žrtev nekaj nesocialnih sebičnejšev in — na tistem povedano — ljudje govorijo.

Mi pa rečemo: Vsemogočni, odpusti človeku-trpinu!

Češkoslovaška je dobila po prevratu največji del industrije bivše Avstro-Ogrske. Njej je pripadlo 20% avstro-ogrškega ozemlja, 25% prebivalstva, 85% premogovnikov, 80% strojne industrije, 75% jeklarske in železarske industrije, 75% tekstilne industrije in 95% sladkorne industrije.

Fordova podjetja so imela lansko leto 126 tisoč funtov sterlingov čistega dobička.

Sanatorij Trg. bolniškega in podpornega društva

»ŠLAJMERJEV DOM«

Ljubljana, Zaloška cesta št. 9 • Telefon št. 20-87

Dobri listi

»Dejanje« št. 6 s prilogo »Dom in svet v letu 1937« je pravkar izšlo.

Prostor nam ne dopušča, da bi obširno poročali o junjski številki te simpatične mlade revije, ki z veliko iskrenostjo pomaga reševati zamotani voz slovenskih vprašanj. Zato hočemo opozoriti samo na tehtne ugotovitve dveh prispevkov. Viktor Smolej je v članku »Politika in kultura« pokazal nesoglasja med tipoma slovenskega politika in kulturnika. Slovenski politik je predvsem in samo strankar, nedosleden taktik, ki v skrbi za ljudstvo pozablja, da spada v celoto naroda tudi inteligenca celo kot njega misleča glava. V slovenskem kulturniku je zavest službi narodni celoti mnogo bolj živa, zato je bolj preudaren in dosleden, večasih pa vendarle izgubi živ stik z ljudstvom v tipu teoretičnega znanstvenika. Neprestana zavest odgovornosti do slovenskega naroda kot celote mora vedno sproti izgladiti nasprotja med obema tipoma javnega dela. Uvodni članek s širokim življenjskim gledanjem razpravlja o »Katoliškem človeku«. Kakor je mnogovrsten že ustaljeni tip katoliškega redovnika, tako in še bolj mora tudi nastajajoči tip katoliškega laika odlikovati življenjska različnost. Krščanstvo je v svoji nadnaravnosti preveliko, da bi ga mogel en sam tip obseči v vsej polnosti. Pri tej različnosti ne gre za bistvo krščanstva, ampak samo za različnost metod in uresničevanja krščanstva v sodobnosti. Tako široko gledanje je pri nas potrebno poudarjati, ker se prav živo čuti ostra borba nekega katoliškega tipa za brezizjemno nadvlado. S svojo ekskluzivnostjo ta tip samo ruši katoliško edi-

nost. Ne ožina, ampak zavest, da je samo v organski raznovrstnosti polnost krščanstva, samo to bo ustvarilo med katoličani resnično edinost. To je samo nekaj misli iz tega iskrenega in bogatega članka, kdor hoče več, naj sam zajame neposredno iz studenca. Ostalo vsebino številke napolnjuje leposlovje v vezani in nevezani besedi, razmišljanje E. Moudiera o miru, Viktorja Smoleja »Slovaške različnosti« in književna poročila. Številki je priloženo 18 strani obsegajoče poročilo bivših sotrudnikov Doma in sveta o lanskim krizi te petdesetletne katoliške revije, za katero je dal neposredni povod E. Kocbeka članek »Premišljevanje o Španiji«, pravi vzrok pa leži nedvoumno nekeje druge, največ v nestrpnosti ožini tistega tipa slovenskega katoliškega človeka, o katerem govori zgoraj omejen članek. Izzvani po nepopolnem in pristranskem poročilu, ki je s podpisom dr. J. Debeveca izšlo v št. 3-4, letošnjega DŠa, priobčujejo sotrudniki najprej vsa pisana dokazila, v celoti in brez izpuščanja so ponatisnena vsa pisma in spomenice bivših urednikov in sotrudnikov kakor tudi odgovori KTDA. Kolikor je potrebno, dodajajo iz svojih zapiskov tudi suha dejstva iz osebnih ustnih razgovorov. Šele po tej objavi je za javnost mogoča objektivna sodba o sporu. Dokumenti živo govorijo o iskrenem in požrtvovalnem prizadevanju bivših sotrudnikov, da rešijo Dom in svet in sami najbolj ostro obsojajo tiste odločilne ljudi, ki niso imeli samo gluhih ušes, ampak so celo podpirali podlo, surovo in nekulturno časopisno gonjo proti DŠu in njega sotrudnikom. Na vse to grmado osebnih žalitev in podtikanj sotrudniki kot kulturni delavci niso mogli odgovarjati na enak grob način, za dostojno obrambo pa vse doslej niso imeli nikjer mesta.

strokovna vprašanja važnega dela slovenskega gospodarstva, industrije, pri kateri je zaposleno vsaj nekaj časa v letu pač največ slovenskih delavcev. List ima dobre prispevke priznanih strokovnjakov, poleg tega pa prinaša še stalna poročila o stanju lesne trgovine v različnih krajih, o položaju na trgu itd. List je sicer po obsegu obdelanih vprašanj omejen na manjši krog interesentov, je pa vsega priporočila vreden; to tudi zaradi slovenske smeri, v kateri rešuje stavljen vprašanja, tako teoretično kakor praktično.

Foerster: Modrost življenja. Letos v jeseni bo izdala Delavska založba eno najlepših vzgojnih knjig. Napisal jo je sloveči pisatelj dr. F. W. Foerster, avtor številnih pomebnih knjig s področja sodobnega vzgojeslovja. V slovenskem prevodu bo to prvo Foersterjevo delo, ki je najbolj pomembno in tudi najbolj razširjeno. Delo bo zaradi globljega umevanja ob slehernem poglavju tolmačil p. Angelik Tominec in ga na ta način približal našemu pojmovanju. Tako bomo dobili za vsakdanjost resnično sodben kazipot za vzgojo sebe in drugih, pisan nadvse zanimivo v obliki duhovitih prispevkov in življenjskih zgledov. Zavoljo svoje preprostosti in jasnosti bo knjiga razumljiva in dostopna najširšim slojem, primerna tako za mladino kakor za odrasle. Opremil jo bo akademski slikar Miha Maleš. Prevod z opombami, ki bodo pojasnjevale manj znane stvari, kraje in osebe, pa oskrbi Fr. Tominec. Knjiga bo, vezana samo v celoplatno, obsegala okrog 400 strani male osmerke. Do 31. oktobra 1938 naročena bo veljala 120 din, pozneje 140 din, plačljiva v rednih mesečnih obrokih (najmanj po 20 din). — Knjigo prav posebno priporočamo delavstvu.

Slike iz razbičane zemlje

Razgovor z Yu-Pinom

Ob priliki evharističnega kongresa v Budimpešti je obiskal dopisnik francoskega katoliškega lista »Temps présent« kitajskega škofa Yu-Pina, ki mu je v razgovoru povedal nekatere zelo zanimive poglede na japonsko-kitajsko vojno.

»Kako to, da najdemo kitajski katoliki, predvsem pa vi, njihov škof, največje razumevanje pri državah, ki so v boljših odnosih z Rusijo?«

»Kitajska se brani proti krivici, ki jo ji je storila krivična Japonska. Na svetu pač gotovo ni ne naroda in ljudstva, ki bi bilo že v svojem bistvu slabo. Narodi se pa brez dvoma najbolj označujejo, kakor tudi posamezni ljudje, po moralni vrednosti svojih del. In če dela sicer krščanski narod krivico, medtem ko drugi, ki je daleč od Boga, stori vse, da jo prepreči, se je pač mirno mogoče odločiti za tega drugega. Takšna zveza je torej upravičena zaradi dejstev in ne ideologij. Jaz brez dvoma nimam nobenih simpatij do komunizma. Toda tega ne morem reči za ljudi, ki pa so komunisti. Vsem moramo nositi luč krščanske resnice. Vsakemu je usojeno, da pride k Bogu.«

»Ali mislite, da bi bili religiozni interesi na Kitajskem zatirani, če zmaga Japonska? Ali pa ste tudi vi mnenja, da je za te interese zmaga Kitajske resnično potrebna?«

»Jaz, škof, moram iskati pravico in jo braniti. Ne smem se brigati za »interese«, niti za obče človeške, ne za religiozne, ker ne smem dovoliti, da bi kdo delal krivico. Kdor pa pomaga krivici in zlu, ne more imeti razen tega še poštenih namenov z religioznimi interesi. Zunanosti varajo. Spoznavam, da je danes svet omamljen s tem, da povsod išče interese. To je pa »machia-velizem«, ki ga danes imenujejo nekateri realizem.«

»Japonci pravijo, da so vdrlji na Kitajsko, da napravijo konec komunistični nevarnosti.«

»Resnica je, da pravijo tako. Toda poglejte tudi pogubne posledice te domišljavosti! Prepričan sem, da ni na svetu naroda, ki bi ne imel med seboj tudi komunistov. Ima jih Anglija, Italija, Nemčija. Ali mislite, da se sme kateri koli drug narod vtikati v čisto notranje življenje nekega naroda, posebno pa še z vojsko, da uniči komunizem? Takšen princip pač popolnoma ruši mednarodno življenje narodov, ki temelji na spoštovanju resnice. Sicer je pa vodila narodna kitajska vlada do komunizma čudovito politiko. Brez vsakega nasilja! Očitno sem jo v svojem govoru prvi dan kongresa. Katoliška vera je nasprotnik ekstremov, pa resnično vseh ekstremov. Ekstrema pač ni mogoče uničiti z drugim ekstremom. Naša narodna vlada v Nankingu se je borila s komunizmom osem let in lahko trdim, da je mnogo inteligentov postalo vernih katoličanov samo zato, ker so ljubili resnico in razum. Latinski pregovor pravi: in medio stat virtus.«

»Čestitati vam moram k borbi, ki jo vodite. Okoli vaše osebnosti se je zbralo mnogo ljudi, ki imajo voljo delati in so prepričani, da mora mir voditi svet.«

»Jaz sem zadnji od vseh škofov; toda vendar sem naslednik apostolov in zato moram biti pridigar. Boga v vsa dejanja, predvsem pa v vse ljudi. Mi vsi moramo zato sodelovati; boriti se moramo zato, da bo mir vladal vsej človeški družbi. Ne pomaga nič samo moliti. Mi vsi moramo biti delavni heroji miru. Onega miru, ki ga želimo Evropi, onega miru, za katerega prosim Boga, naj ga nakloni moji ubogi domovini Kitajski.«

Hongkong

Edgar Amsel Mowrer, znani ameriški časnikar, je odpotoval z letalom na Kitajsko, da tam preuči položaj. Njegova poročila so vzbudila veliko zanimanje po vsem svetu. Prinašamo izvešček poročila, ki ga je objavil švicarski list »Die Weltwoche« 17. junija 1938.

Hongkong... Zdaj, ko ste obiskali guvernerja sir-a Geoffreya Northcoteja, morate pač na vsak način govoriti tudi s »kraljem«, mi je rekel prijatelj. »Le škoda, da je zdaj v Angliji.«

»Kralj?«

»Da! Tako pravimo siru Vandeleuru Grayburnu, ravnatelju banke v Hongkongu, ki je obenem nekronani kralj in zastopnik angleških interesov v Kitajski. Lahko vam bo o položaju, ki so ga zavzele države do japonsko-kitajske vojne, mnogo povedal — če bo seveda hotel.«

»Kaj je tako dobro informiran?«

»Prava zlata jama za informacije. Vse ve o Kitajski. Več let že živi tu, toda vendar je na prava kitajska tla stopil kvečemu le dvakrat. Ima pa sijajna poročila in poročevalce. Saj veste, da lahko ta vojna bistveno spremeni vso trgovino v Kitajski. Mnogo tujih trgovcev, ki se je še pomnožila z onimi, ki so prišli iz Šanghaja, preklinja japonski vdor in upa, da bodo sklenili vendar že premirje. Japonska je industrijsko mnogo bolj dograjena, zelo moderno urejena in po svoji produkciji precej močna, medtem ko je Kitajska dober kupec. Tako je čisto razumljivo, da imajo tuji bankirji, ki nadzorujejo in upravljaajo denarne vi-re, iz katerih dobivata tudi obe sprti stranki svoja sredstva, na vojno samo in njeno usodo svoj vpliv. No, zato pa pravim, da je silna škoda, da ne morete govoriti s »kraljem«, ker ga ni tukaj.«

Sporazum med nasprotnikoma je po mojem mnenju silno daleč. Niti Kitajska, še manj pa Japonska za zdaj še nista pripravljena sporazuma skleniti. Tujci, po veliki večini zagoreli trgovski tipi, ki pošiljajo v svet čisto tudi poročila o tej vojni, se sami ne morejo odločiti za to ali ono stran. Nekateri so naklonjeni Japoncem, drugi Kitajcem. Brez dvoma pa večina tujcev simpatizira s Kitajci, ki so žrtev brutalnega napada Japoncev. Tudi nasilstev nad ameriško ladjo »Panay« in ostalimi niso Japoncem pozabili. Vsi mnogo trpe zaradi neprestanih »ukazov«, ki jih dan za dnem izdaja japonsko pomorsko poveljstvo, ki je zasidrano ob izlivu Rumene reke, ki priteka iz Kantona; obstreljevanje potniškega letala, ki je bilo last družbe »Airways« je še vsem dobro v spominu. Predvsem pa preroške besede japonskega generalnega konzula v Hongkongu Toyaishija Nakamura, ki je dejal: »V treh mesecih bodo Japonci zavzeli Hankan in Kitajsko bo strta.« Le redki tujci so pozabili, kako so jih preganjali v Mandžuriji, ki ji dejansko vladajo Japonci, kljub vsem obljubam in pogodbam. Proti trenutnemu naporu Japoncev, da bi monopolizirali in s tem izrinili angleške trgovce iz trgovine s tekstilnimi izdelki in kožuho v severni Kitajski, nastaja med trgovci vedno večji odpor. Brez dvoma bi bila japonska zmaga na Kitajskem in ustanovitev nove države Mongokuo v notranji Mongoliji za tuje interese v Kitajski, predvsem pa za trgovino smrtni udarec.

Japonci gredo še dalje. Fantastičen polet japonskih poročevalcev in časnikarjev, ki so v osmih dneh preleteli razdaljo od Pariza do daljnega Vzhoda, je povzročil po vsej Aziji strah pred japonsko zmago, čeprav Japonci prikazujejo svoj pohod pod geslom, naj bo Azija last Azijcev.

Na drugi strani pa nekateri opravičujejo japonski vpad v Kitajsko z borbo proti komunizmu, ki se je baje močno razširil po Kitajski. Pa vendar ne morejo zanikati tudi ti ljudje, da so Japonci izvedli največji pritisk na severno Kitajsko, ki pridela toliko bombaža, kolikor ga morajo n. pr. Japonci letno uvažati. To pa ima seveda svoj veliki pomen, kajti dobiti to pokrajino, se pravi, postati neodvisen vsaj v tem pogledu od Amerike in drugih držav, pri katerih kupujejo Japonci bombaž. Razen tega pa so izgubili Japonci še one simpatije, ki so jih uživali pri nekaterih, zaradi groznega obstreljevanja najrazličnejših neutrujenih mest in naravnost nesramnega ravnanja s tujci, kjer so se najbolj izkazali nedisciplinirani in podivjani vojaki, pa tudi njihovi voditelji. Brez dvoma lahko trdimo tudi v vprašanju kitajsko-japonskega spora, da se danes tudi na Kitajskem odigrava boj med demokracijo in diktaturo, pa četudi ima ves spor predvsem čisto gospodarsko ozadje.

Še o ene sorte tihih!

Petindvajseti »Slov. delavec«, glasilo pravovernega dela dravobanskega »jugoslovenskega radniškega pokreta«, je napel proti JSZ novo struno: prav odločno ji odreja legitimacijo krščanske organizacije, ker ima to legitimacijo sedaj menda njegovo gnezdo. Pravi, da jo je dobil »s pristankom in po navodilih ostalega sveta katoliške skupnosti«. Ko je to povedal, meni, da je s tem storil zadnji korak k »jasnosti«.

Da bo »jasnost« še večja, bi želeli zvedeti od »Slov. delavca« samo še to: kdo je izdal in pritisnil žig in podpis na njegovo legitimacijo? Če bo »Slov. delavec« to skrivnost zavoljo še večje »jasnosti« povedal, bi mu priporočili, da izdajatelj legitimacije po imenih navede.

JSZ se seveda ni prav nič ustrašila, ko ji je »Slov. delavec« tako samozavestno odrekel legitimacijo krščanske delavske organizacije. To pa zato, ker pri nas odločajo o smeri in krščanstvu delavci člani sami in nikakršen »ostali svet«, kot edino pristojnost, dav o krščanski ali nekrščanski smeri in delu daje ali odvzema legitimacije, pa smatramo katoliški episkopat in sveti sedež. Odreka mo pa to pravico kateri koli »skupnosti« ali »smeri« ali pa celo političnim ljudem. Amen!

Skupina rudarjev JSZ v Zagorju

priredi v nedeljo 17. julija 1938 pod pokroviteljstvom našega staroste tov. Jožeta Gostinčarja

razvitje prapora

Spored:

V soboto, dne 16. julija ob 8 zvečer v Zadrudnem domu delavska akademija.

V nedeljo, dne 17. julija: Ob 9 dopoldne zbiranje deležencev na Stadionu Zadrudnega doma. — Ob 9.45 v cerkvi razvitje in blagoslovitev prapora, nato sv. maša. Po sv. maši zabijanje spominskih žebeljev. Potem se razvrsti spreved z razvitim praporom skozi Zagorje na Stadion, kjer bo delavsko zborovanje, na katerem bosta govorila tov. Jože Gostinčar in tov. Jože Jurač. — Ob 3 popoldne prosta zabava z veselim sporedom na Stadionu. — Pri prireditvi sodeluje domača rudniška godba in moški zbor rudarjev skupine JSZ.

Delavci in delavke, zagorski rudarji vas vabijo!

Delu slava — delu čast!

Časopisi pišejo:

»L'AUBE« (Pariz): »

če je v Franciji človek zapustil uniformo, pravimo da je prost. Tam pa tega ni. Do svoje smrti ostane »uvrščen« v organizacije brez konkurence, v obvezna društva, v stranko — ki je tudi ena sama.«

»L'AUBE« (Pariz): Razgovor nekega časnikarja: »Visoka nemška osebnost, ki si je tako prizadevala, da bi mi vse pokazala, mi je ob koncu rekla: »Saj ni nič, popolnoma nič med Francijo in Nemčijo, kar bi moglo ovirati naše zблиžanje... Sudeti, to je zadeva med Nemčijo in Češkoslovaško; pustite nam vendar opraviti to vprašanje med nami. Koridor, to je problem med Poljsko. Pustite nas enega z drugim!« Prekinil sem ga: »In kolonije?« Človek ni bil nič ženiran: »Oh, dobro, tudi to bomo uredili sami med seboj in ljubeznivo.«

»LA TRIBUNE DES NATIONS« (Ženeva): »Ni več ko dva meseca, odkar je g. Georges Bonnet prevzel francoske zunanje zadeve. Še nikoli ni gledal tako dramatičnim situacijam v oči. Dvakrat smo se dotaknili vojne. Prvič zaradi Češkoslovaške, drugič zaradi Španije. S pomočjo Francije je bila nevarnost odstranjena. To leto je bilo najbolj nevarno od 1914.«

»TEMPS PRESENT« (Pariz): Maritain piše: »Če so med voditelji narodov ljudje, ki se verujejo v božjo pravičnost, potem vedo, da so politične napake, ki so moralne napake in ki kričijo proti nebu. Proti tem ljudem se obračamo tisti, ki nočemo popolnoma obupati nad mirom in civilizacijo. Predvsem pa se obračamo do najvišjega predstavnika duhovne avtoritete, do sv. očeta, ki je večkrat dejal: »O Bog, razprši narode, ki hočejo vojno!«

»ERE NOUVELLE« (Pariz) prinaša pod naslovom »Besede nevernika« sledeče ugotovitve: »Postavlja se vprašanje, največje politično vprašanje sedanjega časa, ono o krščanstvu pred državami in o državah pred krščanstvom. Po tem, kako bo rešeno v enem ali drugem smislu, bo šel tudi razvoj držav, ki imajo v moderni dobi dolžnost usmeriti svoj razvoj v smislu krščanskega pojma človeške osebe in individua. Tako bodo ali trajale, šle proti novemu razvoju, ali proti propadu. Krščanstvo je prva sila in kvas civilizacije od antičnih časov sem.«

»L'AUBE« (Pariz) piše v neki reportaži o poti po Nemčiji: »Mogel bi, kakor toliko drugih, sprejeti lepe brezplačne sprehode in nič manj brezplačne obede. Toda nisem hotel, ker to niso bile metode postopanja s kmetom, ne mezde in prostost delavca,«

»DOM IN SVET V LETU 1937«: »Spoznanje in dognanje. Ko so pa završali napadi od vseh strani na DS in zlasti še od ljudi — dokazov dovolj — ki ga sami niso brali, niti bili naročniki, ampak bili goli pa zelo slabi »citatarji« tega, kar so drugod ujeli, ni čuda, da se v ljudeh, ki si desetletja s talenti in trudom prizadevajo za slovensko katoliško kulturo, dvigne tudi njih ponos in odpor zoper napade, ki so samo dokaz, kako revna je izobraženost ljudi, ki hodijo po takih potih.« (F. S. Finžgar.)

»DEJANJE« št. 6: »Trdimo, da stoji današnji katolicizem v znamenju naporenega iskanja podobe in naloge novega človeka. Kristjani slehernega časa so stali pred podobno nalogo. Nove razmere stavijo tudi na katolika nove naloge in zahtevajo od njega, da išče novih poti do duševne strukture svoje dobe. Da se kristjan ne umika življenju, ampak skuša prodreti vanj in ga pokristjaniti, mu vdihniti krščanskega duha, je najtežja, a obenem sveta njegova naloga v vsaki dobi.

»DEJANJE« št. 6: »Prav za prav tihi neka tragikomika v tem, da moramo ljudem ponovno dokazovati, kak nesmišeln je, da si katoliki v medsebojni nestrpnosti in ozkosti odrekaajo pravo katoličanstvo, kakor bi hoteli soditi, da more pogled in podoba enega samega človeka predstavljati v vsej polnosti in veličini celotni značaj Kristusove osebnosti in nauka, kakor da je Kristusov nauk tako omejen in reven, da ustreza samo gotovemu ustroju človeške duševnosti, kakor da Kristus ni dovolj bogat za vse, ki ga kličejo, naj si bodo še tako različni po svoji duhovni strukturi in potrebah.«

Po naših krajih

Škofja Loka

Nova kolektivna pogodba v tovarni »Šešir« sklenjena. V ponedeljek 20. junija se je v pisarni ravnateljstva tovarne »Šešir« d. d. v Škofji Loki vršila zaključna razprava za sklenitev nove kolektivne pogodbe. Po teh razpravah, pri katerih je prišlo tudi do zelo ostrih nesoglasij, se je vendar dosegel sporazum tako o besedilu kakor tudi glede višine mezdnih kategorij. Pogodba ureja: sprejemanje in odpustanje delavstva sporazumno z zaupniki; delovni čas (vključno angleška sobota); mezdni sistem; temeljne ure mezd; izplačevanje zaslužkov; odškodnina zaradi zadržkov pri delu po § 219. in 220.; delovna obleka in deputati; delavski zaupniki, zaključna določila. Temeljne urne mezdne so urejene po naslednjem pragmatičnem sistemu, ki so sestavni del kolektivne pogodbe: do 1 leta moški 3.85 din, ženske 2.60 din; od 1 do 3 let moški 4.10, ženske 2.85; od 3 do 7 let moški 4.35 din, ženske 3.10 din, od 7 do 14 let moški 4.60 din, ženske 3.35 din; od 14 let dalje moški 4.85, ženske 3.60 din. Zvišanje plač pri sedanjem mezdnem gibanju, ki je trajal nad mesec dni in za katerega je kazalo, da se ne bo mogel rešiti mirno, znaša 6 odstotkov ali celoletni finančni uspeh 100.000 dinarjev. Delavstvo je bilo v tem mezdnem gibanju zelo disciplinirano in zavedno, kar se je zlasti pokazalo na sestankih. Nova kolektivna pogodba, ki je že stopila v veljavo, je pravi izraz naše 100odstotne organizacije in moči. Obenem s novo pogodbo se je izpopolnil in popravil delovni red, tako da ustreza besedilu in določilom nove kolektivne pogodbe. H koncu bi opozorili zastopnike podjetja, da se v bodoče izogibajo očitkom nasproti našim poedinim delavskim zastopnikom v tretji internacionali in pa o socialno demokratiški taktiki, za kar so menda dobili v preteklosti dovolj dokazov, da vsi ne mislijo tako kakor oni!

Dne 22. junija se je vršil sestanek oblačilne skupine. Sestanek je vodil tovariš Pinter ter je po prečitani dnevnega reda dal besedo tovarišu glavnemu zaupniku Logondru. Tov. Logonder je prebral novo sklenjeno kolektivno pogodbo, ki je bila od delavstva sprejeta. Nato je tov. Sever govoril o našem praporu, katerega bomo predvidoma razvili 14. avgusta. Pozival je vse tovariše in tovarišice, da pri tem storijo svojo dolžnost, da bo ta naša proslava izvenela dostojno in da bo naša organizacija stopila tudi izven obrata, v katerem že vrsto let vodi uspešno borbo za pravice delavstva. Govor tovariša Severja je bil vzlet odobravanja na znanje. Kot zastopnik JSZ je govoril tov. Pestotnik. Najprej nam je razložil novo kolektivno pogodbo, ki je izraz naše strokovne usposobljenosti. Razložil nam je tudi pomen našega prapora, s katerim bomo korakali v nadaljnjih bojih za zmago pravice nad krivico. Tovariš Konič Franc, naš najagilnejši član pri delu za prapor, nam je pokazal načrt prapora, kateri nam zelo ugaja. Udeležba na sestanku je bila zelo dobra. Vse tovariše in tovarišice pozivamo, da čimprej storijo svojo dolžnost glede prispevkov, da bo potem tudi drugo delo, ki je v zvezi s to našo proslavo, teklo brezhibno.

Tovariši in tovarišice! 17. julija bomo šli na tabor v Zagorju, zato prosimo čim večje udeležbe. Vse informacije in prijave se dobijo pri tajniku tovarišu Koniču.

Vsem skupinam in mislišlenikom sporočamo, da bomo imeli blagoslov prapora 14. avgusta. Za želje ne bomo nabirali. Prosimo pa vse mislišlenike, da nakažejo eventualne darove do 6. julija na naslov: Konič Stane, Kapu-

cinsko predmestje, Škofja Loka. Vsa nadaljnja navodila bomo poslali v najkrajšem času.

Ne razumemo? Podjetje »Šešir« je kar čez noč nastavilo novega »mojstra« v zgornjem oddelku. Vemo, da smo zato v službi, da delamo, vendar pa povemo, da valpetov ne rabimo. Mi, ki smo deset do šestnajst let v tovarni in smo mnogo znoja in moči žrtvovali za procvit podjetja, ne bomo trpeli kakega šikaniranja od novincev laikov. Resno se bojimo, da nam bodo naši izčrpani živci odpovedali...! Zakaj se starim in sposobnim delavcem domačinom ne pri-vošči boljše mesto?

Jesenice

Uradne ure za našo krajevno skupino kovinarjev JSZ bodo v naprej vsak delavnik od 18—20, ob nedeljah in ob praznikih pa od 9 do 11 dopoldne. Člane prosimo, da to upoštevajo in prihajajo v pisarno v tem času. — Odbor.

Razglas. Za mesec julij 1938 se odreja sledeči vrstni red zdravniške službe ob nedeljah, ki velja za vse družinske člane brez razlike na njih bivališče, in sicer: 3. julija dr. Keržan Bartol; 10. julija dr. Čeh Milan; 17. julija dr. Keržan Bartol; 24. julija dr. Čeh Milan; 31. julija dr. Keržan Bartol.

Na dan 18. julija bo razvitje prapora rudarjev v Zagorju. Naša skupina se te slavnosti mora udeležiti v čim večjem številu. Prejeli smo od zagorskih rudarjev okoliščino, s katero nas vabijo na prireditve. Člani, ki se boste udeležili te prireditve, se takoj javite v pisarni skupine v uradnih urah. Prijavite tudi, kdo želi naročiti kosilo. V primeru primerne cene za vožnjo z avtom, se bomo peljali z avtobusom. Tovariši, hitite s prijavi za udeležbo pri razvitju prapora naših rudarjev. Odbor.

Trbovlje

Strokovna skupina rudarjev poziva vse člane, da oddajo svoje članske legitimacije podlagajniku v svrhu kontrole. Podlagajnike pozivamo, da iste v mesecu juliju pri pobiranju članarine od članov poberejo. Člani se pozivajo, da se v uradnih urah zglase za odhod in udeležbo na dan 17. julija pri razvitju prapora v Zagorju. Prav tako naj se članom pridružijo nečlani za udeležbo pri tej slovesnosti.

Kranj

Proslave in razvitja prapora zagorske skupine se bomo udeležili z dvema avtobusima, in sicer bo eno zbirališče v Kranju pred Staro pošto ob pol 7 v nedeljo 17. julija, drugo pa v Senčurju ob tri četrt na 7 pred »Jamo«. Vsi delavci in delavke, ki se mislite udeležiti avtobusnega izleta, prijavite

Walter Briesley

Brezposelni

»Daj, očka, pridi se malo z menoj igrati!« je dejal Janko. Prišel je v kuhinjo, ko si je Ivan brisal noge.

»Še vedno sem truden zaradi pota v Derby.« Videl je, kako se je dečku čelo zmračilo. »Pa naj bo. Se bova pa igrala malo tukaj v kuhinji na mizi.«

Janko je privlekel iz škatlice živali in lovca. Ivan pa si je oblekel sveže nogavice.

»Ali si kaj vesel, da sem ti kupil igračko?«

»Da, sem. Všeč mi je. No, pojdi, da se bova igrala!« Deset minut sta se igrala, potem je Ivan zopet sedel.

»Ali ne boš več, ata? Daj, no, pojdi se še naprej igrati!«

»Kaj, ko bi se igrala kakšno drugo igro?« Dečku so se oči željno posvetile. Z džungle so mu švigile proti očku in so se srečale z njegovimi očmi.

»Da! Dajmo! A kakšno igro?«

»Pojdi in potipaj v moj žep v suknjiču! Za srednjimi vrati visi.«

Janko je planil v hišo in je zlezal na zofo blizu tam, kjer je sedela mati.

»Še četrt ure se bova lahko igrala, potem pa v postelji!«

Toda deček že ni več ničesar slišal. Zato ni mogel odgovoriti. Roka mu je privlekla na dan novo škatlico, podobno tisti, ki je imela napis »Džungla«, samo da je bilo na tej napisano: »Indijanci«. Privihral je nazaj v kuhinjo. Sijajna njegovih oči se je zazrcalila v očetovih očeh. »Indijanci, je dejal ves vesel. »Igrala

Viničarji

Iz centrale

Jarenina. G. Š. upravitelj Jareninskega dvora, je na posestvu benediktinskega samostana prikrajšal delavcem oziroma viničarjem hrano, in sicer zajtrk in večerjo, tako da samo obed dobijo. Delati začnejo ob 7 zjutraj ter delajo brez odmora (južine) do opoldne. Za obed dobijo pol litra jabolčnika in fižol in to vsak dan enako, da ne bi bilo kake pomote. Potem začnejo ob 1 pa do pol 6 zvečer, potem pa vsak na svoj dom brez večerje. Dnevna plača pa je sijajna. »beri« 6 din, obednica pa še lepša, fižolov »banket« v kravjem hlevu, kjer je nad 30 glav goveje živine, dočim je raznih sob na razpolago, šikaniranja pa tudi ne zmanjka. Tu je jasno dokazano, kako se upošteva delavski stan. Ali je res delavec manjvreden, tisti delavec, ki pripravljajo vse, da taki gospodje prav dobro živijo na račun delavskih žuljev. Ali je tako postopanje krščansko? Gotovo ne! Tako hrepenenje po dobičku se je lotilo že več upraviteljev. Ali smo res za sto let nazadovale, da se še vedno nahajajo graščinski valpeti. Vsi prizadeti viničarji želimo, da vendar že konča tako ravnanje z viničarskimi delavci. Gospod upravitelj pa naj se spreobrne in naj skuša narediti iz Savla Pavla, če ne bomo tudi mi drugače postopali. — Prizadeti viničarji.

Velika Nedelja. Na razpravi pred viničarsko komisijo je dosegel svoje zahteve tov. Vrbanjščak Friderik, katere je moral plačati bivši gospodar g. Fr. Munda. Na razpravi ga niso radi priznali kot viničarja, ker ni imel v službi viničarske knjižice in ker je pred leti izvrševal obrt. Viničar je obdeloval 3 in pol orala vinograda s svojo veččlansko družino. Pismene pogodbe pa ni imel. Kakor je bilo razvidno na razpravi, so gospodarili vzajemno na račun gospodarja, ki tudi sedaj ni voljan ničesar plačati viničarju. Po daljšem oporekanju se je vinogradnik vendar vdal, da izplača viničarju nagrado 1.050 din za tri leta, tri debela lesa za pohištvo in 50 din za razne zaostale dneve. S tem je viničar popolnoma izplačan, čeprav ga je prej imenoval najemnika, kadar je bilo viničarju kaj dati. Vsem viničarjem pa še ponovno naročamo, naj si preskrbijo nove viničarske knjižice, katere izročite svojim gospodarjem. Ti jih morajo sprejeti. Toliko v vednost.

se čimprej, da bomo mogli preskrbeti še za tretji avtobus, ako bo dosti prijavljencev. Natančna navodila dobite pri odbornikih, prijave in denar pa sprejemajo tov. Šilar z Brega za straziško stran, tov. Tomažič za Kranj, tovariš Zorman za Senčur. Do 10. julija se še lahko prijavite. To je zadnji dan, na poznejše prijave se ne bo oziralo, zato se prijavite takoj, da nam olajšate delo!

se bova.« Ivan je zaprl živali in lovca v škatlico takrat, ko je Janko odšel. In miza je bila zopet prazna: na tej mizi se bodo vršili pretresljivi dogodki iz življenja Indijancev. Velikokrat je umrl kak Indijanec. Kovboji so bili vedno zmagoviti.

»Kaj, ko bi naredila, da bodo enkrat zmagali Indijanci?«

Deček je okrenil glavo. Začuden je pogledal očku v obraz.

»Tudi Indijanci imajo majhne otroke, dečke in deklice, ki čakajo doma, kdaj se očetje vrnejo, veš. In otroci imajo svoje očke radi.«

Janko je nekaj premišljal, potem pa je sklenil, da se mora zмага menjavati zapovrstjo. In borba se je nadaljevala. Deček je opazil, da oče ne igra več z zanimanjem in vnemo. Moral ga je podžigati. Ivan pa je mislil na Ivanko. Zakaj neki je bila tako molčeča? Vedel je, kaj premišlja in kako čustvuje. Močna duša ji omahuje pod težo življenja. Zato joče. Kadar pa ji jo ponos dvigne, tedaj kolne. Vendar pa ničesar ne pokaže na zunaj: ne joče in ne kolne. Vse to se godi v njeni notrini in zato plaho molči.

Deček je takoj pospravil igrače in se začel slačiti.

»Tako sem vesel, da si se me spomnil v Derbyju, ata«, je rekel, ko se je čez nekaj minut oče odpravil iz sobe. »Nikdar več se ne bom tako grdo vedel: da bi se šel igrati na železniško progo in bi jo popihal, če me kličeš in vpiješ name.«

»Si že priden. Lahko noč!«

Stopil je v sobo in je našel Ivanko, kako je sedela na zofi. Roke si je držala na krilu. Svoje delo je bila že končala.

»Nocoj pa ne bo treba večerjati, kaj ne, da ne?« (Dalje)

Kolo lahko kupiš povsod!
Dobro, trpežno in kvalitetno
pa le na Jesenicah v trgovini
KRAŠOVEC
Tam je največja zaloga koles na Gorenjskem — Pridite in prepričajte se!

✦ Msgr. Jože Abram

Dne 22. t. m. je umrl v Ljubljani nagle smrti pri svojem rojaku in »kazaskem« drugu g. dr. Breclju veliki prijatelj dr. J. Ev. Kreka g. Jože Abram, župnik v Pevni pri Gorici. V Ljubljano je prišel po opravih, pa ga je zadela smrt. Bil je mož veselega značaja in resnega dela. Spisal je med drugimi tudi knjižico o Kreku in njegovem delu. Dr. Krek je zelo rad zahajal v Trento, kjer je živel dolgo časa. Bil je prijatelj Katoliške delavske organizacije in Jugoslovanske strok. zveze. Po smrti pa počiva v bližini prijatelja dr. Kreka. Bodi mu lahka slovenska zemlja!

Ustanovni občni zbor skupine pomočnikov sedlarsko galanterijske stroke se bo vršil v nedeljo 3. julija ob 8 v prostorih JSZ na Miklošičevi cesti (Delavska zbornica). Občni zbor je obvezen za vse člane. Posebno pa vabimo še vse tiste pomočnike, ki se iz kakršnega koli vzroka še niso organizirali v naši strokovni skupini, da bodo tako tvorci nove postojanke, iz katere bo morala priti pomoč tudi za nas. Le organizirano delavstvo si lahko izvojuje svoje pravice, zato vsi kot en mož v »organizacijo«. Občnega zbora se bo udeležil tudi načelnik centrale tov. Srečko Žumer.

Oglašujte v »Del. pravici«!

Delavska PRAVICA
GLASILO KRŠČANSKEGA DELOVNEGA LJUDSTVA

Izhaja vsak četrtek popoldne, v primeru praznika dan prej. — Uredništvo in uprava je v Ljubljani, Miklošičeva cesta 22-I. — Oglasi, reklamacije in naročila na upravo, Miklošičeva cesta 22-I — Oglasi po coniku — Telefon št. 4948. — Številka čekovnega računa 14.900

Posamezna številka stane 1 din. — Naročnina: za 1 mesec 4 din, za četrt leta 10 din, za pol leta 20 din, za celo leto 40 din. Naročnina za tuje države na mesec 7 din, na leto pa 70 din.

Odgovorni urednik Peter Lombardo, Ljubljana. Izdaja za konzorcij »Delavske pravice«. Srečko Žumer, Ljubljana. — Tiska Zadruga tiskarna, Ljubljana, Tyršova cesta št. 17 (Maks Blejso)